

essenscia

where chemistry meets life sciences

Sustainable Development Report 2015

PEOPLE

PLANET

PROSPERITY

PRODUCTS

www.essensciaforsustainability.be

RESPONSIBLE CARE
OUR COMMITMENT TO SUSTAINABILITY

3 ABOUT THIS REPORT

Editorial	3	Methodologie	5
In dialoog met onze stakeholders	4	Indicatoren	6

8 PEOPLE

Visie - People	9	Lonen	16
Tewerkstelling	10	Sociaal klimaat	17
Diversiteit	12	Mobiliteit	18
Opleidingsniveau	13	Arbeidsongevallen	19
Opleidingen	14	Beroepsziekten	20
Leeftijdspiramide	15	Procesveiligheid	21

22 PEOPLE

VISIE ENERGIE

Energieverbruik	24	BKG emissies	26
Energie-efficiëntie	25	Warmtekrachtkoppeling	27

VISIE: MILIEU

Grondstoffen-efficiëntie	29	Stikstof en fosfor	35
Verzurende emissies	31	Zware metalen	36
Organische emissies	32	Industrieel afval	37
Watergebruik	33	Industriële verpakkingen	38
Waterkwaliteit	34	Transport en logistiek	39

42 PROSPERITY

Visie - Prosperity	43	O&O uitgaven	48
Toegevoegde waarde	44	Innovatie	49
Handelsbalans	45	Aantal onderzoekers	50
Rendabiliteit	46	Belastingen	51
Investerings	47	Arbeidsproductiviteit	52

53 PRODUCTS

Visie - Products	54		
PRODUCTVEILIGHEID		55	
Productveiligheid CLP	56	Sustainable use	62
Productveiligheid REACH	58		

CHEMIE IN HET DAGELIJKSE LEVEN

Circulaire economie	67	Gezondheid en welzijn	77
Duurzaam bouwen	70	Baanbrekende innovaties	80
Duurzame landbouw	74		

Het volledige duurzaamheidsrapport met illustraties, extra cijfermateriaal en de gebruikte bronnen voor de grafieken vindt u op www.essensciaforsustainability.be

Innovatieve oplossingen ten dienste van een samenleving in voortdurende verandering

De chemische, kunststoffen en farmaceutische industrie speelt een trekkersrol in onze samenleving die de ambitie heeft duurzamer te zijn. De oplossingen die ze aanreikt zijn talrijk en gevarieerd. De landbouw, het transport, de bouwsector, de gezondheidszorg, huishoudelijke producten, het klimaat; het zijn allemaal gebieden waar de bijdrage van de chemie en life sciences van cruciaal belang is om een betere en duurzamere toekomst te creëren.

Dit vierde duurzaamheidsverslag dat essenscia voorstelt, illustreert aan de hand van vele voorbeelden hoe snel de wetenschap evolueert en zich ten dienste stelt van oplossingen die de drie belangrijkste pijlers van duurzame ontwikkeling weten te integreren: "People", "Planet" en "Prosperity". Bovendien onderschrijft essenscia de globale doelstellingen van de Verenigde Naties rond duurzame ontwikkeling (Global goals). Deze doelstellingen worden in dit verslag vermeld wanneer ze in verband staan met de gebruikte indicatoren.

Chemie is een geweldige wetenschap die het mogelijk maakt materialen te moduleren in functie van het maatschappelijk welzijn binnen deze snel veranderende wereld. De risico's die innovatie met zich meebrengt, moeten objectief vastgesteld worden en moeten binnen een preventief kader juist ingeschat worden. De chemische en farmaceutische industrie investeert fors in onderzoek en ontwikkeling om een maximale veiligheid voor de consument, een minimale impact op het milieu en efficiëntere prestaties te waarborgen.

De industriële activiteiten binnen de chemische en farmaceutische sector in België blijven vooruitgaan op de weg naar duurzame ontwikkeling. Een weg die trouwens nooit volledig voltooid is. Vandaar verschijnt er in deze nieuwe editie voor de eerste keer een nieuwe indicator rond grondstoffenefficiëntie. Dit verslag biedt u op basis van een makkelijk toegankelijke structuur een overzicht van de vooruitgang die in België gerealiseerd werd door een industrie die blijft geloven dat zij in ons land groeipotentieel heeft.

Yves Verschuere,
Managing Director essenscia

Yves Verschuere, Managing Director essenscia

In dialoog met onze stakeholders

Constructieve dialoog met stakeholders

Omdat de sector van de chemie, kunststoffen en life sciences een belangrijke maatschappelijke rol speelt, hecht essenscia veel belang aan een constructieve dialoog met stakeholders. Met de verschillende betrokken partijen in overleg gaan typeert dan ook de werking van essenscia.

Overleg is een constante die je doorheen alle activiteiten van de federatie aantreft. Denk maar aan het sociaal en bilateraal overleg of de evenementen waarbij verschillende stakeholders betrokken worden. Ook de deelname aan allerlei regionale, Belgische en Europese advies- en overlegorganen geeft aan hoeveel waarde onze federatie aan dialoog hecht.

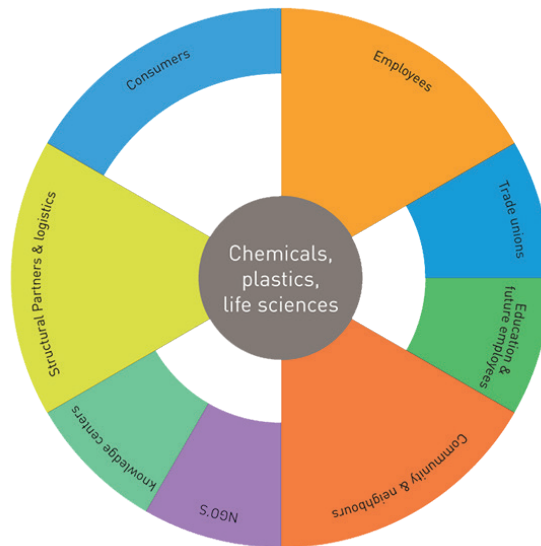
Ook bij het samenstellen van het duurzaamheidsrapport werden de verschillende stakeholders betrokken. Al van bij het eerste duurzaamheidsrapport werden ze geconsulteerd over de keuze van de indicatoren. Tijdens verschillende vergaderingen met de stakeholders werd er naar hun input gevraagd. Dit gebeurde zowel in de voorbereidende fase als na de publicatie van het duurzaamheidsrapport.

ESSENSCIA'S BELANGRIJKSTE STAKEHOLDERS

Op vraag van de stakeholders werden voor deze editie visieteksten ontwikkeld voor elk van de vier P's: People, Planet, Prosperity en Products. Deze visies weerspiegelen de voornaamste ambities van de sector en vormen tegelijkertijd de leidraad voor de vele initiatieven van de federatie, de beroepssecties en de bedrijven. De lange termijn doelen werden geactualiseerd en onderbouwd met verschillende initiatieven die in de praktijk

genomen werden. Dit rapport toont ook concrete voorbeelden die illustreren hoe de federatie en de bedrijven deze visies daadwerkelijk realiseren.

Na de publicatie van het vorige duurzaamheidsrapport suggereerden de stakeholders te onderzoeken of er een indicator voor grondstoffenefficiëntie (link toevoegen) voor de sector kon ontwikkeld worden. Zo'n indicator wordt steeds be-

langrijker, zeker omdat de aandacht voor grondstoffenschaarste toeneemt, net zoals de noodzaak steeds groter wordt om van lineaire naar circulaire business modellen te switchen. In dit rapport wordt hierover voor het eerst melding gemaakt in de rubriek 'Planet'. Dat essenscia als eerste sector dit onderwerp behandelt, onderstreept opnieuw het lange termijn engagement van de sector voor een duurzame samenleving.

Methodologie

Deze methodologie werd gehanteerd

Indeling van economische activiteiten

De **economische activiteiten** van de sector van de chemie, kunststoffen en life sciences vallen, tenzij dit anders gespecificeerd is, onder:

- NACE 20: vervaardiging van chemische producten;
- NACE 21: vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten;
- NACE 22: vervaardiging van producten van rubber of kunststof.

De NACE-code is een cijfercode van de Europese Unie die gebruikt wordt om economische activiteiten in te delen. Sinds 1 januari 2008 is de herziene NACE-code 'Rev. 2' van kracht.

Statistieken van buitenlandse handel

De **producten** van de sector van de chemie, kunststoffen en life sciences vallen onder:

- afdeling VI: producten van de chemische en van de aanverwante industrieën;
- afdeling VII: kunststof en rubber en hun afgeleiden.

De statistieken over buitenlandse handel van dit rapport komen uit de Gecombineerde Nomenclatuur. Dit is een indeling die door de Wereldhandelsorganisatie (WTO) gebruikt wordt.

Milieu-indicatoren

Dit rapport hanteert voor de milieu indicatoren ofwel de milieu-indicatoren die in het Europees register inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen (E-PRTR; 2007-2013) gerapporteerd worden ofwel de officiële federale of regionale bronnen.

Het E-PRTR vervangt het Europees emissieregister van verontreinigende stoffen (EPER). Dat systeem verzamelde gegevens van 2001 tot 2004. Het aantal ondernemingen en pollutanten maar ook de rapporteringsdrempels kunnen verschillend zijn. De interpretatie van oude en nieuwe gegevens moet dus met de nodige voorzichtigheid gebeuren. Dit is zeker het geval voor de gegevens die dateren van voor het startjaar van het programma 'Responsible Care' (1987).

Productie-index

Dit duurzaamheidsrapport gebruikt de productie-index in de milieugrafieken om de ont koppeling tussen productie en verbruik of emissies aan te tonen.

De productie-index is een statistiek die de evolutie beschrijft van het productievolume van een bedrijfstak. Sinds het duurzaamheidsrapport 2013 wordt het meest recente basisjaar, namelijk 2010, gebruikt.

Indicatoren

Inzetten op duurzaamheid

Al van bij de start van het vrijwillige Responsible Care programma volgde de Belgische sector van de chemie, kunststoffen en life sciences van dichtbij welke impact z'n activiteiten hebben op het vlak van gezondheid, veiligheid en milieu. Binnen dit kader werden verschillende initiatieven genomen om de performantie van de sector te verbeteren. In 2009 zette essenscia verdere stappen in die richting door voor het eerst een duurzaamheidsrapport te publiceren. Hierin wordt de balans gemaakt op sociaal, economisch en ecologisch vlak. Deze vierde editie geeft een overzicht tot en met 2013.

De Key Performance Indicators (KPI's)

De selectie van indicatoren voor duurzame ontwikkeling is gebaseerd op de **Global Reporting Initiative** (GRI)-methode. De GRI-methode biedt een algemeen gemeenschappelijk kader en is de meest gebruikte methode om over duurzaamheid te rapporteren.

Oorspronkelijk werden de Key Performance Indicators (KPI's) in 2009 geselecteerd. Dit gebeurde tijdens een transparant proces dat openstond voor leden, bedrijven en externe stakeholders en waarbij **het GRI-rapporteringsprotocol en de bijbehorende basisprincipes gerespecteerd werden**. Het rapport van vandaag is gebaseerd op dezelfde set KPI's uitgebreid met één bijkomende indicator.

De essentie van de basisprincipes kan je als volgt samenvatten:

- De principes van **materialiteit** en **controle** raden aan om de meest relevante indicatoren te kiezen met het oog op de verwachtingen van de betrokkenen.
- De principes van **evenwicht** en **volledigheid** benadrukken om zowel positieve als negatieve elementen aan bod te laten komen.
- Het principe van de **vergelijkbaarheid** vraagt dat de prestaties vergeleken worden zodat er een standaard tot stand komt die consequent toegepast kan worden.

Indicatoren op maat van onze sector

essenscia moest echter bepaalde **aanpassingen** doorvoeren zodat de indicatoren ook de specifieke eigenheid van onze sector reflecteren. Er werd een rapport voor de hele sector samengesteld waarin rekening gehouden werd met z'n grote diversiteit. Daarom werden enkel de algemene GRI-indicatoren die van toepassing zijn op de sector weerhouden.

Bepaalde indicatoren verwijzen naar kwesties die niet relevant waren en werden dus ook niet opgenomen. Een voorbeeld hiervan is de kinderarbeid in de Belgische chemische sector. Anderzijds heeft essenscia bepaalde indicatoren toegevoegd op basis van bestaande regelgeving of vragen van betrokkenen.

De kwantitatieve indicatoren van de chemische sector en de levenswetenschappen worden waar mogelijk afgezet tegenover de hele productiesector en/of de privésector in België.

In dit rapport wordt gebruik gemaakt van **indicatoren met 'meerdere niveaus'**. De GRI-methode maakt een onderscheid tussen kwantificeerbare indicatoren (GRI-niveau I), kwalitatieve indicatoren (GRI-niveau II) en zogenaamde problematische indicatoren (GRI-niveau III). Deze niveau III-indicatoren worden door de organisatie als relevant beschouwd maar worden niet in dezelfde mate uitgewerkt. De voornaamste reden hiervoor is dat voor deze indicatoren – zoals voor procesveiligheid – geen gemeenschappelijke methode of data bestaat.

Rapporteren: een dynamisch proces

Door de toenemende bezorgdheid over fijn stof, werd in de vorige editie al aangegeven om hierover op sectorniveau te zullen rapporteren. Recente studies wezen uit dat verkeer, industrie en landbouw als de voornaamste bronnen voor PM10 worden beschouwd. Uit studies van VMM en VITO blijkt echter dat slechts een handvol bedrijven uit de sector significant bijdragen tot fijnstofemissies. Bovendien blijkt uit deze cijfers dat de fijnstofemissies van

RESPONSIBLE CARE®
OUR COMMITMENT TO SUSTAINABILITY

deze bedrijven een minieme bijdrage zijn in de totaliteit van de fijnstofemissies in België die vooral gerelateerd worden aan transport. Op basis hiervan en omdat de studies voor een belangrijk deel stoelen op literatuur-emissiefactoren werd besloten dat een dergelijke indicator niet materieel is voor dit rapport.

Na de publicatie van de derde editie van het rapport werd op vraag van de stakeholders onderzocht of en op welke manier er gerapporteerd kon worden over de grondstoffenefficiëntie van de sector. Doordat de druk wereldwijd toeneemt om duurzaam om te springen met grondstoffen, wordt ook de hele Europese industrie onder druk gezet om de transitie te maken van een lineaire naar een circulaire economie. Dit is een economie waarbij materialen zoveel mogelijk gerecupereerd worden en waar nevenstromen van de ene producent als grondstoffen voor de andere producent kunnen ingezet worden. Om dit te kwantificeren, werkt essenscia een indicator 'grondstoffenefficiëntie' uit.

Eurostat definieert grondstoffenefficiëntie of **grondstoffen productiviteit als de relatie tussen de economische groei en de uitputting van natuurlijke grondstoffen**. Natuurlijke grondstoffen omvatten biomassa, metaalertsen, niet-metallische mineralen en fossiele energie materialen. In het kader van de Europese 2020 strategie werd grondstoffen productiviteit gedefinieerd als de hoofdindicator voor het 'flagship A resource efficient Europe'. Hierbij wordt GDP (gross domestic product) uitgezet ten opzichte van DMC (Domestic Material Consumption). Aangezien deze informatie tot op heden niet beschikbaar is op sectoraal niveau, heeft **essenscia een nieuwe indicator ontwikkeld** gebaseerd op energievectoren die als grondstoffen door de essenscia-sectoren in België gebruikt worden zoals aardolie, nafta, biomassa en aardgas. De bron van informatie is de jaarlijkse energie-enquête van essenscia in samenwerking met VITO (Vlaanderen) en DGOARNE (Wallonië). Deze grondstoffen, uitgedrukt in ton olie-equivalent, zijn zeer representatief omdat ze veruit het merendeel van de

materialenbehoeften in volume van de sector dekken. Producten uit de sector kunnen ook rechtstreeks ingevoerd worden in plaats van lokaal geproduceerd te worden in België. Om een volledig beeld te krijgen van materialenbehoeften is het dan ook nodig om rekening te houden met de evolutie van de invoer in volume van niet-energetische producten die eveneens door de sector gebruikt of verwerkt worden. Deze invoerstatistieken uitgedrukt in ton worden gehaald uit buitenlandse handel statistieken gepubliceerd door Eurostat en omvatten doorvoeractiviteiten en internationale distributiecentra.

Zoals de meeste milieu-indicatoren opgenomen in het duurzaamheidsrapport van essenscia worden bovenvermelde grondstoffen-indicatoren gerelateerd aan de evolutie van de productie-index in volume van de sector. Hierdoor berekent men de evolutie van het verbruik van grondstoffen per geproduceerde eenheid (of specifiek verbruik). Dit geeft **een indicatie van grondstoffen-efficiëntie** weer.

De sector en de samenleving

Naast de rapportering over de prestaties van onze sector op sociaal, economisch en ecologisch gebied, omvat het rapport ook een **vierde onderdeel: 'Producten'**. Dit hoofdstuk illustreert het engagement **van essenscia en haar leden ten aanzien van product stewardship**. Het toont aan hoe de sector zijn verantwoordelijkheid voor z'n producten neemt en dit consequent doorheen de hele waardeketen doet.

Dit wordt concreet gemaakt aan de hand van diverse initiatieven die onze sector neemt op het vlak van **veiligheid. Veilig omgaan met chemicaliën is dan ook een prioriteit. Zowel wanneer het de industrie, de professionele gebruikers als de consument betreft**. Het hoofdstuk 'Producten' geeft ook inzicht in de **innovatieve en duurzame oplossingen die onze sector ontwikkelt om de maatschappelijke uitdagingen van de 21ste eeuw op een doeltreffende manier aan te pakken** en zo bij te dragen tot een meer duurzame maatschappij wereldwijd.